

Sárközi-I. főcsatorna vízgyűjtő területe

Lakossági fórum jegyzőkönyve

Időpont: 2023. március 2. (csütörtök) 16:00-18:00

Helyszín: 6300 Kalocsa, Szent István király utca 35., Polgármesteri Hivatal, Díszterem

A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében síkvidéki minta vízgyűjtő területnek kijelölt, Sárközi-I. főcsatorna vízgyűjtő területén szervezett lakossági fórumra Kalocsán került sor, 2023. március 2-án. A fórumon az előadók mellett körülbelül 30 fő, többségében Kalocsán élő lakos jelent meg.

A fórumot Jakab Gábor, a Hétfá Kutatóintézet Klímapolitikai és Fenntarthatósági Műhelyének vezetője nyitotta meg, majd dr. Filvig Géza, Kalocsa város polgármestere tartott köszöntőt. Polgármester Úr elmondta, a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretében Kalocsán, a „gyümölcsös” utcák mögötti területeken történének beavatkozások a projekt részeként. A projekt célja a terület vízháztartásának javítása, valamint ökológiai értelemben vett sokszínűbb, diverzebb terület létrehozása. A köszöntőben Polgármester Úr elmondta, hogy a beruházás költségeit Bátya Község Önkormányzata fedezi a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt költségvetésből.

A polgármesteri köszöntő után az előadásokra került sor.

Az első előadó dr. Szatzker Petra, a Belügyminisztérium Önkormányzati Koordinációs Iroda munkatársa, a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt szakmai vezetője volt, előadásában ismertette röviden a klímaváltozás globális és magyarországi hatásait, illetve bemutatta a LOGOS 4 WATERS nevű LIFE projektet, annak céljait, költségvetését, valamint a projekt megvalósításában közreműködő partnerséget.

A második előadó Farkas Mátyás, a WWF Magyarország Alapítvány éghajlatvédelmi szakértője volt, előadásában a természetes vízmegtartó megoldásokat ismertette, valamint bemutatta a szürke és zöld-kék infrastruktúra megoldások közötti különbségeket a fórum hallgatóságának. Előadásában kiemelte, a LOGOS 4 WATERS projekt is arra törekszik, hogy zöld infrastrukturális beruházásokkal segítse a mintaterületek vízgazdálkodását és klímadaptációját.

A harmadik előadó Fekete Csaba, Bátya község polgármestere volt, aki a kalocsai vizes élőhelyek engedélyes terveit mutatta be, a már említett „gyümölcsös” utcák által lehatárolt területen az elkészült műszaki tervrajzok alapján. Előadása elején megosztotta tapasztalatait a korábbi LIFE-

MICACC projekt keretében Bátyán megvalósult minta beavatkozással kapcsolatban, mely elején szintén voltak aggodalmak a beruházással kapcsolatban a lakosság részéről, amit a lakosság tájékoztatásával sikerült feloldaniuk. Ez hívta életre a kalocsai lakossági fórumot is. A projekt előkészítése már 2019-ben elkezdődött, majd a 4 éves időtartamú projekt 2021. október 1-jén indult el. Hangsúlyozta, hogy a kalocsai terület nagyságrendjét tekintve fontos eleme a projektnek (a bátyai vízgyűjtő területre betervezett költségek közel felét koncentrálnak erre a területre), jelentősége pedig abban áll, hogy sok más hazai településre mintázható és reprodukálható. A tervezett beavatkozások Kalocsa városának nem fognak pénzbe kerülni, azokat a projekt költségvetése fedezi teljes egészében.

Fekete Csaba beszélt a mintaterület kiválasztásának szempontjairól, valamint a beavatkozástól várt eredményekről is, ezek a következők:

- a beavatkozásokkal elérni kívánt cél a belterületi csapadékvíz elhelyezése (a helyszín kijelölésekor még nem zajlott építkezés az Eper utcában);
- vízmegtartó funkciót töltsön be;
- javítsa a mikroklímát;
- a település külterületén helyezkedjen el;
- illeszkedjen a környezetbe, ne a teljes átalakítás legyen a cél, csak olyan mértékben avatkozzanak be, amely javít az esztétikai állapotán;
- a területek vízszintje szabályozható legyen (beemelni gravitációs úton lehet majd a vizet), az optimális vízszint ne veszélyeztesse a környező házakat, de vizes élőhelyet biztosítson.

A helyszíneken a teljes geodéziai és talajmechanikai felmérés megtörtént, a beavatkozás keretében egy nyomottvízes rendszer is elhelyezésre kerül, a rendszer azonnal képes lesz szivattyúval vizet vezetni a Csorna-Foktői csatornába, amíg a vízszint el nem éri az optimális szintet. A befolyási helyekre továbbá tolózarak kerülnek.

A lakosság részéről felmerült igényként, hogy a területen lévő, virágot hullató nyárfákat távolítsák el, ez azonban a projekt keretében történő beavatkozásoknak nem része, ez a kérdés a Kalocsa Város Önkormányzatával való megállapodás mentén fog eldőlni. A fák felmérése megtörtént ultrahangos módszerrel, előzetesen 11 darab veszélyesnek vélt fa került megvizsgálásra, a vizsgálat alapján ebből 2 db-ot kell feltétlenül kivágni állapota miatt. A szükséges fakivágások és nemesnyaras erdő ritkítása mellett a projektben vizes élőhelyet kedvelő fák, növények ültetése is betervezésre került, ami által egy ökológiai értékesebb, diverzebb korú és fajösszetételű vegetáció alakítható ki.

Polgármester Úr ezután egyesével bemutatta az 5 beavatkozási helyszínt, tőrendszert. Kiemelte, nem cél, hogy kész területeket hozzanak létre, a területek vízgazdálkodását szeretnék első körben megoldani és a környezetvédelmi szempontokat megvalósítani, egyéb szempontok szerint pl. közösségi funkciók a terület később tovább alakítható. A területek továbbfejlesztése a lakosság és az

önkormányzat megállapodása mentén történhet majd meg. Hozzátette, a kotort anyagot minden esetben az utcák kiszélesítésére, a területek partfalának megerősítésére kívánják felhasználni.

Az első terület a Barack-Mogyoró utca között helyezkedik el, a tervek szerint itt kerül kialakításra egy tó és egy BMX pálya. A fórum végén Anisity Tamás helyi lakos jelezte, hogy örülnének, ha egy kis játszótér kerülne kialakításra, mert sok a kisgyermekes család a környéken. Így valószínűleg egy-két játszótéri elem és egy mini dombos futóbicikli-roller kerül kialakításra.

A második beavatkozási terület a nemes nyarasok területe lenne, amely jelenleg környezetvédelmi szempontból értéktelen terület, ahol ártéri erdőt szeretnének kialakítani. Az ártéri erdő lényege, hogy szabályozással eldönthető, mennyi vizet kapjon. Fák kivágására itt nem tesznek javaslatot, csak a fás részek tisztítására.

A következő beavatkozási terület az Egres utca-Málna utca közötti részen terül el, amely korábban egy működő tó volt, amelynek erősen lecsökkent a vízszintje. Itt annyit kotornának csak, hogy visszaadják a tónak az alakját, és a kotralékból megerősítsék az ingatlanok felőli partoldalt. Az első gondolat itt egy ártéri gyümölcsös kialakítása volt, amely alapvetően gondozásmentes, azonban ha elhanyagolják, kellemetlen szagot áraszthat a rothadó gyümölcs. Így egyelőre csak annyi tűnik biztosnak, hogy beültetett fás rész kerül átalakításra, de a fafajokkal kapcsolatban még nem született döntés.

A Majoranna-Egres utca közötti terület áll a természetes állapothoz a legközelebb. Itt csak olyan fákat vágnának ki, amelyek nem odaválók. A terület északnyugati része minimális beavatkozással lankásítható lenne, ennél nagyobb beavatkozást nem terveznek a területen, mert az természetvédelmi szempontból szinte érintetlen.

A Lencse-Majoranna utca közötti részen minimális a vízszint, ami minimális kotrással helyreállítható, 50-60 cm-rel megemelve a vízszintet már élhető vizes terület jön létre. Ez a rész a Majoranna-Egres utca közötti területről fogja kapni a vizet egy áteresztő segítségével. A víz mellett rekreációs terület jönne létre itt, egy 30 fő befogadására alkalmas faépülettel, amely alkalmas erdei iskola helyszínnek, vagy baráti társaságok számára.

Fekete Csaba hangsúlyozta, hogy nem monstre beavatkozásokat terveznek, a jelenleg meglévő állapotokat szeretnék javítani, vizes élőhelyeket fenntartani és természetközeli tenni. Hangsúlyozta, hogy nagyon magas mértékű a terület vízvesztése, ha a vízszintek ezekben a tavakban még lejjebb mennek, az a megszűnésüket jelentheti.

Az előadás után a hallgatóság kérdései következtek.

Az első kérdező egy Málna utcai lakos volt, aki arról számolt be, hogy az utcájában nem folyik le a víz, mert be lett építve az árokrendszer, az utak pedig keskenyek, ezeket érdemes lenne úgy kialakítani, hogy középen folyjon majd össze a víz, ne a két szélén. A területen lévő fákkal kapcsolatban

elmondta, vannak 25 méter magas példányok is, amelyeknek nagyon fontos funkciója az, hogy a Duna irányából érkező, gyakran 90-120 km-es szelet megfogják, ezáltal védik a házakat és azok tetőit. Kérdésként hangzott el még, hogy a gépek melyik utcákon vonulnának fel és le a munkaterületről, mert az aszfalt már így is rossz állapotban van, lehetséges-e, hogy a hátsó traktuson közlekedjenek a gépek, hogy ne amortizálják tovább az aszfaltot.

Elsőként dr. Filvig Géza reagált a kérdésre, elmondta, hogy a projekt nem a fák tarvágásáról szól, klímavédelmi beruházások zajlanak majd, amelyek komoly környezetvédelmi ellenőrzés alatt vannak és lesznek. A nyárfákkal kapcsolatban elmondta, hogy kettőt mindenképpen ki kell vágni, a város faállományának kezelésére pedig nagy hangsúlyt szeretnének fektetni, mert nemrég erős szellőkések miatt több fa is kidőlt a város területén, a nyárfák zavaró mennyiségű virágzatával kapcsolatban pedig több lakossági bejelentés is érkezett. Hozzátette, hogy az esetlegesen kivágott fákat a megnövekedett átlaghőmérséklet miatt más fajokkal kell pótolni.

Fekete Csaba is válaszolt a felvetésekre, elmondta, tudja, hogy a nyárfa termése zavaró tud lenni, a döntést ugyanakkor nem akarja elvenni a lakosságtól és Kalocsa Város Önkormányzatától, csak javasolni tud. Hangsúlyozta, hogy a szóban forgó nemesnyaras faállományon nem hajtottak végre nevelő vágásokat, így törzsük túl vékony és ezért növekedésük során előbb-utóbb veszélyesek lesznek, érdemes lehet most kezelni a helyzetet, amikor értékteremtő beruházásokat hajtanak végre. Elmondta, semennyi földet nem terveznek elszállítani a területről, a kikotort földből a partfalat szeretnék megerősíteni, a gépeknek legfeljebb 1-2 alkalommal kell majd kimenniük a területre, mert a nem odavaló anyagokat (például műanyag hulladék, szemétkerakot) el kell távolítani, ezzel kapcsolatban is lesznek majd tervek.

A következő hozzászóló a Mogyoró utcában lakik, első kérdése az volt, hogy a tanösvényeket hol tervezik kialakítani. Válaszként elhangzott, hogy a tanösvény a teljes területet, tehát mind az 5 beavatkozási helyszínt érintené. Ő is elmondta, hogy ha a legutóbbi vihar idején nagy károktól mentette meg a fasáv a környező házakat, virágzatuk pedig nem mindenki számára zavaró, válaszként pedig ismét elhangzott, hogy a kivágásokkal kapcsolatban még nem született döntés.

A hozzászóló következő kérdése arra irányult, hogy vizsgálták-e, hogy a megemelt vízszint milyen hatással lesz a fákra, illetve foglalkoztak-e azzal a kérdéssel, hogy a Mogyoró és Barack utca közötti területen fészkelő madárfajok ott maradnak-e a tervezett beavatkozások végrehajtása után, illetve mi lesz a többi állatfajjal (róka, őz, fácán), amelyek a terület érintetlensége miatt jelentek meg.

A felvetésekre Fekete Csaba válaszolt először, hangsúlyozta, hogy nem cél a tarvágás és a teljes erdőkivágás, a fákat úgy kell kezelni, hogy a veszélyt megszüntessék, az élővilág pedig ottmaradjon. Farkas Mátyás ehhez hozzátette, hogy az egykorú és egyfajú erdő kidőlés szempontjából veszélyes, a fáknak akár a felét is ki lehet vágni és diverz fajokkal pótolni őket. Elmondta, hogy ökológiai alapállapot felmérés készült a területre, de a madarakat a kérdéses területen nem mérték fel, de természetesen a beruházások során ügyelni fog a projekt a madarak fészkelési időszakára és fészkelő

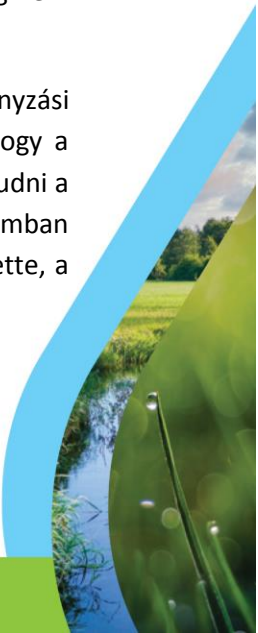
helyeikre. Elkerülhetetlen, hogy néhány madár élőhelyét fogja érinteni a beruházás, de a cél az, hogy mindenhol megmaradjon a természetes, érintetlen környezet. Minden beavatkozási helyszínrre vonatkozóan készült élőhelyrehabilitációs terv, szakember által, még a konkrét helyszínek kijelölése előtt. Dr. Filvig Géza ehhez még hozzátette, hogy a tervezett fejlesztések hiányában 20 év alatt eltűnhet a víz a területről, így a madarak élőhelye is.

A harmadik kérdező a Málna-Egres utca közötti részen lakik, arra volt kíváncsi, hol lesz elvezetve a területről a víz, és hogy a megépült házakhoz készült alapozási síkok nem lesznek-e a tervezett beavatkozások hatására elmeredve. Fekete Csaba válaszában elmondta, minden tervezéshez készült talajmechanikai vizsgálat, a betáplálás pedig az út mentén folyó fővezetékéről megy, ahogy az elvezetés is. A vízmagasság a jelenlegi szinthez képest 60-70 cm-rel lesz magasabb, ahol körülbelül 5 évvel ezelőtt volt. A korábbi vízszinttel nem volt probléma a házak pincéjében és szuterénekben, a projekt végrehajtása során ügyelünk rá, hogy magántulajdonban ne keletkezzen kár, nincs szó a terület elárasztásáról.

A negyedik kérdező a Majoranna utca tó felőli oldalán lakik, afelől érdeklődött, hogy figyelembe veszik-e, hogy ne fészkelési időszakban kezdődjenek el a munkálatok, mert rengeteg védett állatnak ad élőhelyet. Farkas Mátyás válaszul elmondta, hogy épp emiatt augusztus vége és október között végezhető el csak a munkálatok. Dr. Filvig Géza hozzátette, sok szakhatóság ellenőrzi a munkálatokat, természetkárosítás nem fog történni, a beavatkozások az engedélyező hatóság által kijelölt időszakban fognak lezajlani.

Az ötödik kérdező a Majoranna utcában lakik és elmesélte, hogy a területet a 2000-es években egy lakóegyesület rendbe tette, a mostani állapotok az elmúlt 10-15 év elhanyagoltságának köszönhetőek. Elmondta, a fák levelei iszapot csinálnak a vízben, arra bízott, hogy nyugodtan nyúljanak hozzá a fákhoz, a nyárfák virága számára nagyon zavaró. Kérdésként tette fel, hogyan tervezik a fenntartást, terveznek-e változtatni a terület mostani besorolásán, amely jelenleg mezőgazdasági területként van bejegyezve, így a földtörvény hatálya alá esik. Fekete Csaba válaszában elmondta, a projektnek 5 éves kötelező fenntartási időszaka van, ez idő alatt az biztosan nem kerülhet eladásra, sem bérbeadásra.. Dr. Filvig Géza hozzátette, hogy Kalocsa Város Önkormányzata nem a csak fenntartási időszakra, hanem hosszabb távra tervez, cél, hogy a helyi közösség és a kalocsai gyermekek a területet megismerhessék, mindenki számára szabadon használható területek jöjjenek létre. A terület az önkormányzat kezelésében lenne, mindenki számára szabadon látogatható lesz a tervek szerint. Elismerte, hogy az önkormányzat kiadta néhány gazdának a területet korábban, akik azt elvileg nem zárhatták le, de érkezett hozzájuk is jelzés ennek az ellenkezőjéről.

A hatodik kérdező, a KALO hírek munkatársának kérdésére válaszul elhangzott, hogy a vízkormányzási műtárgyak felügyelete a városüzemeltetés feladata lesz. További kérdései arra irányultak, hogy a csapadékvízzel bemosódó esetleges káros anyagokkal foglalkozik-e a projekt, illetve mit lehet tudni a kialakítandó közösségi térről. Továbbá milyen szakhatósági felügyelet zajlik, ezek milyen stádiumban vannak. Javasolta, hogy a területet vízgazdálkodási különleges területté minősítsék át. Hozzátette, a

terület északi részén vannak kiterjedt nádasok, sekély vízállású területek, amelyek olyan állatoknak nyújtanak élőhelyet, amelyek számára egy kisebb bozótos nem elegendő (válaszként elhangzott, hogy a beruházások ezt a területet nem érintik). Utolsó kérdése arra irányult, hogy mekkora nyílt vízfelület alakul ki a projekt végére? Terveznek-e cserjeszintű beavatkozásokat, ezeket meg tudják-e védeni a fák megerősödéséig?

Fekete Csaba válaszában elmondta, a 4-es helyszínen nem változik a vízfelület, az 5-ösben sem, inkább csak mélyítés történik, az 1-esben a kialakításra kerülő tó felszínével nőni fog a vízfelület, míg a 2-esben az árok évente kb. kétszer lesz feltöltve vízzel az 1-es tóból, ahol a víz szépen lassan elsikkad majd. A közösségi tér egy fedett terület lesz. A csapadékvízzel kapcsolatos kérdésre válaszképp elmondta, az eddig is oda folyt és nem okozott kárt, a csapadékvíz kezelése azonban nem része a projektnek, a feladat a vízmegtartás, de az első kérdező által felvetett összelejtős utcák kialakítását jó javaslatnak tartja. Az első 5 év kiemelt feladata lesz, hogy amíg nem alakul ki egyensúly, addig segíteni kell a természetet. Dr. Szatzker Petra elmondta, hogy természetesen az engedélyezési eljárás rendje alapján, a bevonni szükséges valamennyi szakhatóság megkeresése megtörténik az eljárás során. Emellett a projekt keretében 12 együttműködő szakmai szervezet került bevonásra, többek között a területi kormányhivatal, amely a környezetvédelmi, természetvédelmi szakhatósági feladatokat is ellátja. A résztvevők számára kiosztott szórólapon megtalálható a projekt honlapja, ahol részletes információk találhatóak a projektről, többek közt az együttműködő szakmai szervezetekről is.

A kérdező ezek után felvetette, hogy van olyan ház, amelynek a szennyvízrendszere úgy működik, hogy szivattyúval kell beemelnie a szennyvizet a hálózatba. Dr. Filvig Géza erre válaszul elmondta, hogy a szennyvízhálózat zárt rendszer, a városban is sok emelőszivattyú működik, oda csapadékvizet törvényi szabályozás szerint nem lehet bevezetni.

Végül kérdésként hangzott el a hatodik kérdezőtől, hogy a tervek fel vannak-e töltve valahova. Fekete Csaba válaszában elmondta, Kalocsa viszonylatában a létesítési tervek be lettek adva az engedélyező hatósághoz, az engedélyezési folyamat lezárásával a végleges tervek nyilvánosan hozzáférhetőek lesznek. 1-2 hónapot még biztosan várni erre. A lakossági fórumon elhangzott előadások anyaga azonban nyilvánosan elérhető lesz, amelyben szereplő tervrajzok a benyújtott létesítési terv rajzai.

Több kérdés ezután már nem érkezett, zárásképp dr. Filvig Géza megköszönte az érdeklődést, a kérdéseket és a tájékoztatást.